

Temautgave om kirkelig organisering

Det er en glede, kjære leser, å presentere en temautgave knyttet til det pågående kirkelige organiseringsarbeidet!

Det startet med et innspill under et redaksjonsmøte senhøstes i fjor der noen av medlemmene opplevde at det var mangel på offentlig debatt og faglig analyse omkring viktige kirkeordningsspørsmål. Og dermed ble utfordringen gitt: Vil det være mulig å lage en artikkelsamling i *TPT* om dette?

Som redaktør var jeg enig i behovet, men samtidig skeptisk. Det er krevende å få plass forskningsartikler i et såpass lite tidsvindu, i tillegg er det stor forskjell på nettopp forskningsartikler og leserinnlegg. Men, da jeg tok kontakt med kolleger ved VID, TF, MF og BI, var responsen overveldende positiv. Riktignok viste det seg umulig å oppnå det som var den første ambisjonen, nemlig å sette seg sammen og analysere rapportene som er utgitt av Müller-Nilssen-utvalget. Til det hadde alle de involverte for mye å gjøre gjennom det korte vårsemesteret vi hadde til rådighet. Det vi imidlertid fikk til, var at deltakerne skrev artikler på basis av prosjekter de allerede var involverte i, eller ut fra temaer der de hadde kompetanse og engasjement.

En slik tilnærming gjorde at vi ikke kunne begynne med å identifisere og prioritere det vi måtte se som de mest springende punktene i utredninger og debatt, og så lage artikler om akkurat dem. Likevel synes jeg at hver artikkel, og utgaven som helhet, adresserer viktige aspekter ved rapportene og debatten. Jeg håper at dere som leser, opplever at artiklene gir stoff til ettertanke, og noen nye perspektiver å nærme seg kjente og ukjente temaer med!

I tillegg til forfatterne av artiklene, som presenteres nedenfor, har Jan Ketil Arnulf (BI) og Ragnar Misje Bergem (MF) deltatt i prosjektgruppas møter og gitt verdifulle innspill. Etter at sluttrapporten var publisert, inviterte vi i tillegg med to kyndige personer med arbeidssted Kirkens hus; Harald Askeland (KA) og Per Kristian Aschim (PF). Tusen takk til dere!

En kort presentasjon av utgavens artikler: De tre første handler om det lokale i kirken, både som et konkret sted mellom sokn, kommune og prosti, og som menighet med menighetsrådet som styringsorgan. Dette er naturlig all den stund Müller-Nilssen-utvalget hadde som oppdrag å utrede nettopp opprettelsen av et nytt kirkelig organ på prostinivå.

Først ute er Trond Skard Dokka som undersøker vår forståelse av det lokale stedet i lys av norsk kultur- og lokalhistorie. Deretter bruker han perspektiver fra denne undersøkelsen i en lesning av Müller-Nilssen-utvalgets rapporter, der han også ser på økonomiske forhold.

Inge Westly interesserer seg for prostimodellen og sporer utviklingen fra den først ble foreslått og frem til i dag. Dokumentanalysen spør både etter hva de ulike utredningene

sier noe om, hvordan de argumenterer, og hvordan interessen for soknet blir ivaretatt. Stephen Sirris' artikkel er en empirisk undersøkelse av hvordan menighetsrådsledere ser på rådets oppgave og sin egen lederrolle. Artikkelen identifiserer en rollekonflikt i forståelsen av menighetsrådet og viser noen av de faktorene som begrenser rådets handlingsrom og rekkevidde.

Deretter følger to artikler som diskuterer biskopens og tilsynets rolle i kirken. Angela Timmann-Mjaaland har intervjuet proster og biskoper om tilsynet, og ser på betydningen av faget og kallet i biskopens relasjon til prester og menigheter. Asgeir Sele skriver om hvordan menighetsrådsledere og lokalt kirkelig ansatte forholder seg til biskopens tilsyn mellom relasjonell og institusjonell kontakt. Begge disse artiklene vil inngå som enkeltarbeid i forfatternes doktoravhandlinger.

Flere av artiklene interesserer seg for kirkelige utredningstekster, men de to siste artiklene gjør dette til sin hovedsak. Helge Nylenna gjør en sammenlignende lesning av den såkalte «Bakkevig 1»-utredningen og sluttrapporten til Müller-Nilssen-utvalget. Nylenna interesserer seg særlig for legitimeringene som skrives frem i de to tekstene. Fredrik Saxegaard og Halvard Johannessen har analysert en noe eldre tekst som det stadig henvises til, også i Kirkerådets mandat til Prosjekt kirkelig organisering og i delrapportene og sluttrapporten, nemlig *Kirkens embete og råd* fra 1987.

For ordens skyld: Siden redaktøren er en av forfatterne av sist nevnte artikkel, har denne vært behandlet av to setteredaktører, Tone Stangeland Kaufman og Lars Johan Danbolt. De har stått for den redaksjonelle lesningen og kontakten med fagfellene.

Apropos fagfeller: Denne utgaven gir en kjærkommen anledning til å feire fagfelleinstituttet og takke alle de som stiller opp som fagfeller for *TPT* – to til hver artikkel. Dette er et arbeid som gjøres som en gigantisk og i praksis ubetalt dugnad ved norske og utenlandske akademiske institusjoner. *TPT* holder seg til en «blind-blind»-ordning, noe som tilsier at fagfellene ikke vet hvem forfatteren er, og forfatterne ikke hvem fagfellene er. Slik må det være, men det gjør det vanskelig å fremheve innsatsen fra hver enkelt. Fagfellene har ikke minst gjort en sjeldent stor innsats i denne utgaven av *TPT* på grunn av de korte tidsfristene vi har arbeidet med. Så derfor, alle fagfeller: Tusen takk!

En siste bemerkning: Andelen av kvinner som arbeider i academia, og ikke minst innen empirisk praktisk teologi, er sterkt økende. Men, så fort det handler om ledelse og organisasjon, er det som om vi rykker flere tiår tilbake i tid. Det merkes dessverre også når vi ser på kjønns sammensetningen i denne utgaven. Som redaktør burde jeg nok sett dette komme og gjort flere anstrengelser tidlig i prosessen. Samtidig er det grunn til å spørre hva som er årsakene til dette, men det får bli i en senere utgave.

Av Fredrik Saxegaard, redaktør
fredrik.saxegaard@mf.no